

Kulttuur- já taaidâsyergi kuávdášornijdâh KULTA rs Ovdâskoddevaljâohjelm 2023

Kulttuur lii ohtâsâš omâdâh – kulttuurbudjet prosenttân!

Kulttuur täähid stuárrum já killeelvuodâ já lii mii eksistens iähtu. Ellee já noonâ kulttuur tuárju vuoiñâlii huolâttâsvisesvuodâ, pyereestvaijeem já krisâkierdâmaavcâid. Kulttuur pyevtit maangâ náálá eenâb ko mon ennuv staatâ ruttâd tom.

Máttááttâs- já kulttuurministeriö kulttuurbudjet lii syergi velttimettum vuáðuruttâdem. Meritiädulaš já stâdis ruttâdemvuádu lii vaigutteijee toimâm iähtu. Mittomeeri ruttâdem paajeedmân prosenttân staatâ budjetist lii vijdâht tuhhiittum. Ive 2022 budjet iähtun tot merhâšičij 122,2 miljovn euro lasattâs.

Jyehi párnást kalga leđe vuoigâdvuotâ kulttuurân, taidui já kulttuurárbán tahhen já feerejeijen, já syemmilijn kalgeh leđe ovtviárdásiih máhdulašvuodâh uásálistid kulttuurelimân, vâi kreatiivlijn suorgijn uázžu Suomâ stuárrum moottor. Kulttuur lááčá stuárrum – nuuvt ekonomâlávtt ko vuoiñálávtt.

1. Kreatiivlijn suorgijn Suomâ stuárrum moottor

Kreatiivlijn suorgijn lii merhâšittee ekonomâlâš já pargoadeleijee vaiguttâs toi kulttuurlii áárvu lasseen. Toh tuárjuh kuávuodânem, kuávlui eellimvyemi já taheh iäláttâsráhtus maangâpiäláubbon. Kulttuur- já taaidâfalâldâh nannee meiddei palválemsuorgijd. Kreatiivlijn suorgij stuárrum tuárju Suomâ kilelis stuárrum ohjelm já čidđâneutraalvuotâmittomere, ko toi stuárrum vuáđuduvá amnâsttes árvulasseetmân.

Maid kolgâččij porgâd?

Mij iävtuttep stuáruđid kreatiivlijn suorgij BAP-uási alloseurooplâš táásán já nanodiđ kreatiivlijn suorgij tuáimei almugijkoskâsijd kištottâllâmaavcâid. Ovdediđ uđđâ kreatiivlijn suorgij irâttâsâi šoddâm. Tuárjuđ irâttâsâi já taaidâ- já kulttuurtuáimei ohtsâšpargo kuohtui árvulase stuárudem várás. Ovdediđ kulttuurmađhâšem. Ávhástâllâđ kulttuur rijkkâkovepargo uáassin, vâi Suomâ tobdoov innovatiivlâš já mielâkiddiivâš rijkkân. Nanodiđ kreatiivlijn suorgij maangâmuáđusii ekosysteem, mast taiduu jiešárvu já kávpálâš árvu tuárjuv nubbe nube. Stáđásmittiđ Creative Business Finland toimâm já ovdediđ ton palválusâid ain västidiđ meiddei taaidâ- já kulttuursuorgij aalmugkoskâsistum tárboid. Nanodiđ kulttuurtoálvumân já almugijkoskâsâš ohtsâšpaargon kuávdásmuvvee ornijduumijd já ráhtiđ amnâsttes árvulase naanoodmâin kreatiivlii mättim sierâ toimâsuorgijn.

2. Párnáin lii vuoigâdvuotâ kulttuurân tahhen já feerejeijen

Párnást já nuorâst kalga leđe vuoigâdvuotâ kreatiivlâšvuotân já taiduu tohâmân ja feerimân – aassâmsaajeest já jávâlâšvuotâst huolâhánáá. Párnáá vuoigâdvuotâ taidui, kulttuurân já kulttuuráarbán sorjo rávisulmui tavoin. Ollâ kvaliteet párnáikulttuur addel vuáđu, mii kuáddá oles loppâeellim. Taaidâmáttááttâs já -šoddâdem ovdedává kreatiivlii jurdáččem sehe ovdedává kietâtááiđuid, mii lii uđđâlágán siärváduv čuávdusij ráhtim já addim iähtu.

Maid kolgâččij porgâđ?

Párnái já nuorâi täsiárvusijn já juvsâttettee kulttuurpalvâlusâin kalga huolâttiđ. Kulttuur naanood párnái já nuorâi vuoigâlii krisâkierdâvâšvuotâ. Mii mittomeerrin lii, ete jyehi Suomâst ässee páárnâš já nuorâ lii kulttuuršoddâdemvuávám pirrâduvâst. Kulttuur pyevtittem ilo puáhtoo arâšoddâdem, vuáđuškoovlá, nube tääsi uápui já nuorâipargo uáassin, vâi nuorâi mielâtiervâšvuotâ nanosmuuččij já tedduuh ložžiističčii. Visásmittiđ, ete párnái ääigiájánâsâi Suomâ maali uáassin jyehi párnázân kávnoo mielâsâš kulttuurääigiájánâs škovlâpeeivi ohtâvuotâst. Ovdediđ luuhâm já luuhâmtááiđu ohtsâšpargoost sierâ toimâsuorgijguin. Jyehi Suomâ kuávlust kalga leđe máhđulâšvuotâ ovdániđ meiddei áámmátolmožin – já suárgán valmâštuvvee nuorâin kalga leđe máhđulâšvuotâ peessâđ karrierstis ovdâskulij. Nanodiđ taiduu vuáđumáttááttâs škovlimvuáháduv uáassin.

3. Puohháid ovtviärdásâš vuoigâdvuotâ kulttuurân já taidui

Ovtviärdásiih máhđulâšvuotâh kulttuurân lasetteh uásâlâšvuotâ já kepideh sierâárvusâšvuotâ. Kulttuur-uásálistem nannee vuoigâlijd krisâkierdâmaavcâid já mielâ pyereestvaijeem – puohâin kolgâččij leđe vuoigâdvuotâ toos. Kulttuur iššeed iberdiđ jieijâs já iärâsijd. Kulttuur-uásálistem oovded pyereestvaijeem já tiervâšvuotâ, tuástu sosiaallii polarisistum já nannee demokratia. Kulttuur lasseet jieijâs eellim feerejum tuđâvâšvuotâ. Juáhháast kalga leđe máhđulâšvuotâ kiedâvuššâđ jieijâs identiteet kulttuur vuovijguin. Ovtviärdásâšvuotâ lasettem tuárju kilelis ovdánem linjáá. Kulttuur-uásálistem helpee ohtuunisvuotâ já lasseet siärvuslâšvuotâ.

Maid kolgâččij porgâđ?

Lasettiđ máhđulâšvuotâid kulttuurääigiájánâssáid, meddâlistiđ kulttuur-uásálistem iästuid já návt ucediđ iäruid eres aalmugjuávhui koskâsii kulttuur-uásálistmist. Visásmittiđ valjes já maangâpiälálii kulttuurfalâlduv puohlágán ulmuid. Nanodiđ kulttuur já taiduu kuávlulii finnimvuotâ ohtsâšpargoost kieldâiguin, pyereestvaijeemkuávluiiguin já eennâmkudijguin. Jiešlágán kulttuur iššeed toollâđ meiddei häärvihst assum kuávluid eellimvuáimálâžžân. Huámmášiđ kulttuurpalvâlusâin kielâi já kulttuurij kirjáávuotâ – ulmui maangâmuáđusâšvuotâ. Meiddei váduláid kalga tähidiđ vuoigâdvuotâ kulttuurân. Lasettiđ teivâdmijd já vuárusavâstállâm siärváduvâst kulttuur vuovijguin. Taat meerhâš tom, ete kulttuur kalga leđe puoh haldáttâs kuávdášlij ulmui eellimkvaliteet pyeredeijee politikohjelmij, tegu aheohjelm, ohtuunisvuotâstrategia já demokratiaohjelm uáassin. Kulttuur kalga tuálvuđ siärváduvtempalvâlusâi uáassin.